

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29.08.2018, sp. zn. 2 To 67/2018, ECLI:CZ:VSOL:2018:2.TO.67.2018.1

Číslo: 45/2019

Právní věta: Ustanovení § 158 odst. 5 věty první tr. ř., které upravuje právo osoby podávající vysvětlení na právní pomoc advokáta, navazuje na ustanovení čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, které zaručuje každému nárok na právní pomoc před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Tato ustanovení nelze vykládat zúženě tak, že omezují roli advokáta jen na jeho pasivní přítomnost při podání vysvětlení. V závislosti na obsahu zmocnění advokáta osobou podávající vysvětlení totiž není vyloučeno, aby byl advokát oprávněn i k podání stížnosti proti usnesení, které se týká práv a povinností osoby podávající vysvětlení a proti němuž je stížnost přípustná.

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 29.08.2018

Spisová značka: 2 To 67/2018

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Advokát, Stížnost, Vysvětlení

Předpisy: § 158 odst. 5 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Olomouci podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl stížnost P. Š. proti usnesení policejního orgánu - Policie České republiky, Národní centrály proti organizovanému zločinu, expozitury Brno, ze dne 29. 6. 2018, č. j. NCOZ-3227-1359/TČ-2016-417603.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Napadeným usnesením policejního orgánu - Policie České republiky, Národní centrály proti organizovanému zločinu, expozitury Brno, ze dne 29. 6. 2018, č. j. NCOZ-3227-1359/TČ-2016-417603, bylo rozhodnuto tak, že podle § 79a odst. 1 tr. ř. se zajišťují věci - nemovitosti vlastníka - ve společném jmění manželů P. Š. a E. Š., zapsané na listu vlastnictví č. XY pro katastrální území S., obec P., okres P., s tím, že jednotlivé pozemky zapsané na označeném listu vlastnictví jsou ve výroku napadeného usnesení specifikovány ve speciální tabulce, přičemž zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že tyto věci jsou výnosem z trestné činnosti. Dále byly tomu, komu byly věci zajištěny, vysloveny zákazy a omezení týkající se zajištěných věcí.

II.

Stížnost a vyjádření k ní

2. Proti tomuto usnesení podal stížnost toliko P. Š., a to prostřednictvím svého právního zástupce - advokáta JUDr. R. N. Podaná stížnost není blíže odůvodněna.

3. Dozorující státní zástupce v předkládací zprávě vyjádřil názor, že JUDr. R. N. je právním zástupcem P. Š. ve smyslu ustanovení § 158 odst. 5 tr. ř., které omezuje jeho roli jen na právní pomoc v souvislosti s podáním vysvětlení, aniž by právní zástupce přebíral další oprávnění obhájce obviněného, tedy zejména práva podávat za obviněného opravné prostředky (§ 41 odst. 2 tr. ř.). V důsledku toho neměl policejní orgán doručit opis napadeného usnesení advokátovi JUDr. R. N. a takto podanou stížnost by měl stížnostní soud zamítnout podle § 148 odst. 1 písm. b) tr. ř. jako podanou osobou neoprávněnou.

III.

Posouzení důvodnosti stížnosti

4. Vrchní soud v Olomouci s ohledem na stanovisko státního zástupce musel přezkoumat procesní otázky související s podáním stížnosti P. Š. prostřednictvím advokáta JUDr. R. N. a dospěl v této souvislosti k následujícím závěrům.

5. V první řadě je třeba konstatovat, že ustanovení § 158 odst. 5 tr. ř. při stanovení práva osoby podávající vysvětlení na právní pomoc advokáta navazuje na úpravu v čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (publikované pod č. 2/1993 Sb.), která zaručuje každému právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Vztaženo k trestnímu řízení proto ustanovení § 158 odst. 5 tr. ř. nelze chápat zúženě tak, že omezuje roli advokáta jen na jakousi pasivní přítomnost při samotném podání vysvětlení, nýbrž podle přesvědčení stížnostního soudu je jeho oprávnění širší, a byť nezahrnuje veškerá oprávnění obhájce obviněného, je třeba mu přiznat i právo na sepsání a podání stížnosti proti usnesení, které se týká práv a povinností osoby podávající vysvětlení v dané fázi řízení a proti němuž je přípustná stížnost. Speciální otázkou by bylo, zda-li taková stížnost byla podána včas, neboť advokát vymezený v ustanovení § 158 odst. 5 tr. ř. není osobou, jíž by se měl doručovat opis určitého (napadeného) usnesení.

6. Tím se však daná problematika nevyčerpává, neboť je třeba upozornit na skutečnost, že P. Š. udělil již dne 7. 11. 2017 advokátovi JUDr. R. N. tzv. generální plnou moc, zahrnující i podávání opravných prostředků, která byla předložena jako opora pro přítomnost JUDr. R. N. při podání vysvětlení ve dnech 23. 5. a 12. 6. 2018. Ačkoliv v napadeném usnesení i v předkládací zprávě je P. Š. označen jako osoba podezřelá, nebyla věnována pozornost skutečnosti, že vydáním napadeného usnesení v situaci, kdy nebyl P. Š. obviněn z prověřované trestné činnosti, se automaticky ve smyslu § 42 odst. 1 tr. ř. stal zúčastněnou osobou. Na tuto skutečnost nebylo nijak reagováno i s ohledem na ustanovení § 50 odst. 1 větu první tr. ř., podle něhož se zúčastněná osoba mimo jiné může dát zastupovat zmocněncem, kterým může být i právnická osoba, o čemž je třeba ji poučit. Z návaznosti jednotlivých procesních kroků v daném řízení lze přitom dovodit, že s ohledem na obsah tzv. generální plné moci udělené JUDr. R. N. v poněkud paradoxní procesní situaci spočívající v tom, že osoba podávající vysvětlení a označená jako podezřelý se v určitém okamžiku v důsledku neexistence sdělení obvinění stala zúčastněnou osobou. V této fázi řízení je JUDr. R. N. zmocněncem zúčastněné osoby, tedy osobou, jíž se napadené usnesení oznamuje podle § 137 odst. 2 tr. ř. Jestliže bylo usnesení oznámeno doručením opisu jednak P. Š. a následně i JUDr. R. N., pak lhůta k podání stížnosti počala běžet ve smyslu § 143 odst. 1 tr. ř. od oznámení JUDr. R. N., v důsledku čehož je

třeba ji označit za včasnou a podanou oprávněnou osobou.

7. Proto stížnostní soud pokládá názor dozorujícího státního zástupce, rozvedený v jeho předkládací zprávě, za mylný a v neveřejném zasedání musel podle § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumat správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení mu předcházející. Na základě tohoto postupu dospěl stížnostní soud k závěru, že stížnost není důvodná, a to z následujících důvodů.

8. Při neexistenci konkrétních stížnostních námitek je třeba konstatovat, že se policejní orgán v odůvodnění napadeného usnesení přesvědčivým způsobem zabýval skutkovými i právními okolnostmi významnými pro zajištění nemovitostí manželů Š. podle § 79a odst. 1 tr. ř. V tomto směru je možno odkázat na odůvodnění napadeného usnesení. V další části odůvodnění pak Vrchní soud v Olomouci poukázal na některé skutečnosti, z nichž vyplývá podezření ze spáchání trestné činnosti a vztah zajištěných věcí k ní.

9. Za této situace nezbylo, než konstatovat, že napadené usnesení je věcně správné, a proto bylo rozhodnuto způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení.